

UPDATE

2014

Održiva hidroenergija u Dinarskom luku

Broj 8 / Oktobar 2014

Fresh water

WWF-ov bilten Održiva hidroenergija u Dinarskom luku namijenjen je informiranju o najnovijim zbivanjima u WWF-ovom projektu Inicijativa za održivu hidroenergiju u Dinarskom luku (DASHI), kao i izvještavanju o novostima s područja hidroenergije i slatkovodnih ekosustava u široj regiji. Cilj projekta DASHI, koji je WWF Mediteranski program pokrenuo 2011. godine, je smanjenje negativnih utjecaja novih hidroenergetskih projekata te promicanje dobrih praksi u regiji Dinarskog luka. Projekt se fokusira na zaštitu najdragocjenijih slatkovodnih ekosustava u regiji, posebice Ramsarskih močvara u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Albaniji i Crnoj Gori.

VIJESTI IZ REGIJE...

FORMALNO USPOSTAVLJENA ASOCIJACIJA „PARKOVI DINARIDI“

Od 6-9 oktobra WWF je u Nacionalnom parku Brijuni organizirao treću međunarodnu konferenciju „Parkovi Dinarskog luka“, koja je okupila 150 ljudi iz 13 zemalja kako bi razgovarali o tome kako zaštićena područja mogu bolje pridonijeti zaštiti prirodnog kapitala regije i donijeti više koristi lokalnim zajednicama. Konferenciju je otvorio hrvatski ministar zaštite okoliša i prirode Mihael Zmajlović. Glavna tema konferencije bio je održivi turizam u zaštićenim područjima, koju je vodio novoizabrani predsjednik EUROPARC Federacije, Al Gorov ambasador Ignace Schops. Na konferenciji su predstavljeni rezultati procjene dobrobiti ekosustava zaštićenim područjima koju je WWF u posljednje dvije godine proveo u 57 parkova regije, istaknuvši da su glavne prednosti zaštićenih područja, po mišljenju lokalnih ljudi, voda, turizam i plasman domaćih proizvoda. Konferencija je završila s potpisivanjem Deklaracije za uspostavu regionalne asocijacije „Parkovi Dinaridi - mreža zaštićenih područja u Dinaridima“ sa sjedištem u Crnoj Gori, koju je potpisalo 60 parkova iz osam zemalja.

Za više informacija: Petra Boić Petrač, ppetrac@wwfmedpo.org

...I SA TERENA

HRVATSKA

WWF PREDSTAVIO NOVU ANALIZU NAJVREDNIJIH RIJEKA U HRVATSKOJ

Povodom Svjetskog dana okoliša WWF je predstavio novu analizu i karte ključnih rijeka u Hrvatskoj koje se ističu u pogledu biološke raznolikosti i očuvanih staništa. To je prvi korak u procesu identifikacije i nominiranja „zona isključenja” za razvoj hidroelektrana kako je predviđeno od strane Međunarodne komisije za zaštitu Dunava (ICPDR) u njihovoj publikaciji „Sustainable Hydropower Development in the Danube Basin: Guiding Principles“. Predstavnici ključnih hrvatskih institucija pohvalili su opsežan rad WWF-a i obavezali se nastaviti proces imenovanja „zona isključenja“. Prezentaciju je održao i predstavnik ICPDR koji je pohvalio Hrvatsku za prve korake u provedbi „zone isključenja“. Prezentacije najvrednijih rijeka u Bosni i Hercegovini, Albaniji i Crnoj Gori biti će organizirane u sljedećim mjesecima.

Za više informacija: Iva Johovic, ijohovic@wwfmedpo.org

ORGANIZIRANA RADIONICA ZA PROVEDBU HSAP PROTOKOLA

Energetski institut Hrvoje Požar iz Zagreba bio je domaćin radionice za provedbu HSAP protokola. HSAP protokol pruža okvir za procjenu održivosti hidroenergetskih projekata, uključujući tehničke, ekonomske i financijske, ekološke i socijalne aspekte. Na radionicu su sudjelovali predstavnici HEP-a, Energetskog instituta Hrvoje Požar, Hrvatskih voda, predstavnici dvaju električnih tvrtki iz BiH te WWF. Protokol je razvijen od strane Međunarodnog udruženja za hidroenergetiku (IHA) u suradnji s više zainteresiranih strana, gdje je WWF, zajedno s drugim nevladinim organizacijama, bio ključni sudionik. Implementacija protokola je iznimno važan korak ka transparentnosti hidroenergetskog sektora.

Za više informacija: Iva Johovic, ijohovic@wwfmedpo.org

VELIKI SKOK ORGANIZIRAN NA RIJEKAMA U HRVATSKOJ

13. jula tisuće ljudi diljem Europe sudjelovao je u Velikom skoku (BIG JUMP) i istodobno skočilo u stotine rijeka kako bi poslali važnu poruku: žive rijeke i močvare imaju visoku ekološku vrijednost, za razliku od beživotnih kanalima koji služe samo kao plovni putovi ili za proizvodnju električne energije. WWF u suradnji s EURONATUR i mnogim lokalnim nevladinim organizacijama koristi ovu priliku da proslavi drugu godišnjicu Europske Amazone s različitim događanjima na prirodnim obalama rijeka Mure, Drave i Dunava. U Križnici više od 300 sudionika sudjelovalo je u velikom skoku a imali su i priliku iskusiti niz interaktivnih igara za djecu i odrasle koje je WWF nudio u posebnoj zabavno-edukativnom kamionu „Vodne turneje“. Događaji su također organizirani u Sloveniji, Austriji, Srbiji i Mađarskoj.

Za više informacija posjetite: bit.ly/1nkV00X

BOSNA I HERCEGOVINA

HIDROELEKTRANE PRIJETE NAJSTARIJEM NACIONALNOM PARKU U BOSNI I HERCEGOVINI

Vlada Republike Srpske objavila je planove za izgradnju četiri hidroelektrane u srcu Nacionalnog parka Sutjeska, najstarijeg nacionalnog parka u BiH osnovanog 1962. i budući dio UNESCO-ve mreže mjesta svjetske prirodne baštine. Kristalno čisto planinske rijeke koje obiluju potočnim pastrvama pružaju dom 2/3 svih biljnih i životinjskih vrsta koje se nalaze u BiH, što ga čini jednim od žarišta biološke raznolikosti u Europi. Lokalno stanovništvo i nevladine organizacije snažno se protive projektu, koji ugrožava izvore prihoda od ekološkog turizma, kao što su kanjoning, planinarenje ili ribolov. WWF ih podržava u njihovoj borbi protiv ovog destruktivnog projekta i zajedno su organizirali istraživački kamp na Sutjeski i Hrčavki kako bi prikupili dodatne podatke za pritužbu na procjenu utjecaja na okoliš za ovaj projekt.

Više na: bit.ly/1r1Ipln

ETNAR KONFERENCIJA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

WWF je sudjelovao na ETNAR konferenciji o prirodnim resursima i energetici koja se održala u Banja Luci. Fokus konferencije bio je na održivom korištenju energije i prirodnih resursa u zemljama zapadnog Balkana i Turskoj. Članica UN IPCC Lučka Kajfež Bogataj dala je vrlo uvjerljivu prezentaciju o klimatskim promjenama, ističući da zemlje zapadnog Balkana trebaju mudro planirati energetske strategije kako bi se osiguralo očuvanje slatkodvodnih tijela za buduće potrebe, a ne ugroziti njihovu kvalitetu i količinu od neodrživog razvoja hidroenergije. WWF je predstavio nedavno završenu procjenu rijeka u regiji i identifikaciju najvrednijih rijeka i riječnih segmenata koja treba poslužiti kao osnova za identifikaciju „zona isključenja“.

Za više informacija: Petra Remeta, premeta@wwfmedpo.org

DAN HUTOVOG BLATA 2014

U junu WWF je organizirao tradicionalnu proslavu Dan Hutovog blata. Na konferenciji su svoj rad predstavili stručnjaci za ribe, zaštitu biološke raznolikosti i utjecaj klimatskih promjena u kontekstu revitalizacije ekosustava Hutovog blata. Zaključeno je da bi novi hidroenergetski projekti kao što su „Gornji Horizonti“ mogli donijeti razarajući učinak na populacije riba u Hutovom blatu i slivu rijeke Neretve, uzrokujući izumiranje nekoliko endemskih vrsta riba. U kontekstu katastrofalnih poplava koje su pogodile BiH, Srbiju i Hrvatsku, na konferenciji su naglasili važnu ulogu koju močvare igraju u prevenciji od poplava i zadržavanju velikih voda. Istaknuta je i potreba po obnovi poplavnih ravnica i poplavnih šuma koje pomažu ublažiti učinke poplava. Na konferenciji je sudjelovalo 50 lokalnih i državnih donositelja odluka. Zajedno s lokalnim NVO Eko-Most WWF također organizirao umjetničku koloniju s akademskih slikarima koji su stvorili više od 10 nevjerojatnih slika na temu Hutova blata, močvarnih područja i njihove biološke raznolikosti.

Za više informacija: Bojan Stojanović, bstojanovic@wwfmedpo.org

CRNA GORA

VLADA OŽIVLJAVA 40-GODIŠNJI PLAN POTAPANJA PREKRASNOG KANJONA MORAČE

Vlada Crne Gore oživjela je plan za izgradnju četiri brane na rijeci Morači, od kojeg se odustalo prije tri godine zbog osude međunarodne javnosti i nedostatka investitora. Unatoč brojnim prijetnjama koje predstavlja izgradnja hidroelektrana za rijeku i strogo zaštićeno Skadarsko jezero, Vlada je izgradnju brana najavila u „Strategiji energetskeg razvoja do 2030.“ i održala nekoliko sastanaka sa potencijalnim investitorima iz Turske, Slovenije i Kine. Green Home i WWF poslali su pisma spomenutim veleposlanstvima izražavajući zabrinutost za biološku raznolikost rijeke Morače i Skadarskog jezera i predstavili činjenice koje dokazuju da je planirani razvoj hidroelektrana neodrživ zbog više ekoloških, ekonomskih i socijalnih razloga. Morača je jedna od rijetkih preostalih slobodno tekućih rijeka u Europi i osigurava dvije trećine vode Skadarskom jezeru, najvećem jezeru na Balkanu i jednom od najvažnijih staništa ptica i riba u mediteranskoj regiji.

Za više informacija: Nataša Kovačević, natasa.kovacevic@greenhome.co.me

ODRŽIVA HIDROENERGETIKA VISOKO NA DNEVNOM REDU ENERGETSKOG SAJMA U BUDVI

U sklopu 2. Sajma energetike održanog u Budvi, Green Home i WWF organizirali su javnu tribinu i konzultacije oko novog Nacrta pravilnika o ekološkom protoku nizvodno od vodne infrastrukture. Skup je okupio domaće i međunarodne investitore, inženjere, nacionalne energetske tvrtke, predstavnike fakulteta, kao i nevladine organizacije, kako bi razgovarali o nekoliko važnih tehničkih pitanja provedbe i praćenja ekološkog protoka u praksi, kao i istaknuti i raspraviti ekonomske aspekte metodologije koja bi trebala biti korištena u Crnoj Gori. Kao dodatni alat, investitori su primili „Smjernica za provedbu e-protoka u Crnoj Gori“, koji pruža objašnjenja i upute kako provoditi implementaciju u pravnom i praktičnom smislu.

Za više informacija: Nataša Kovačević, natasa.kovacevic@greenhome.co.me

U TIJEKU

SVJETSKA BANKA POZIVA NA VEĆE KORIŠTENJE HSAP PROTOKOLA

Svjetska banka je napravila reviziju upotrebe Protokola za procjenu održivosti hidroelektrana (HSAP) zaključujući u izvješću da zemlje u razvoju trebaju više koristiti HSAP i da banka treba istražiti kako ojačati svoju financijsku održivost. HSAP Protokol je sveobuhvatan alat za određivanje održivosti hidroenergetskih projekata. On koristi procjene na temelju dokaza na području 19-23 tema, ovisno o fazi razvoja projekta, na područjima kao što su režimi nizvodnih protoka, utjecaji na lokalno stanovništvo, biološka raznolikost, sigurnost infrastrukture, kvaliteta vode, erozija i sedimentacija, kako bi se poboljšala učinkovitost hidroelektrana.

Za više informacija posjetite: <http://bit.ly/1r1J1HI>

NOVE PUBLIKACIJE

RIJEKE: LINIJE ŽIVOTA DINARSKOG LUKA

Prečesto brane su planirane i izgrađene gledajući uglavnom ekonomske aspekte. WWF je u suradnji s nacionalnim institucijama razvio ovu publikaciju i karte kao doprinos odgovornijem odlučivanju kod planiranja hidroelektrana u zemljama Dinarskog luka. Integriteta riječne mreže Dinarskog luka vrlo je visoka s mnogim rijekama koje su još uvijek u iznimnom prirodnom stanju. Ukupna duljina najznačajnijih riječnih segmenata izuzetnih je 8739 km, što iznosi 66% od ukupne dužine analiziranih rijeka u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Crnoj Gori. WWF se nada da će oni koji su uključeni u planiranje, dizajniranje i izgradnju brana u regiji Dinarskog luka koristiti ove informacije kako bi se razvoj hidroenergetskih projekata bolje planirao, izbjegavajući razvoj infrastrukture na biološki najvrednijim dijelovima rijeka.

Publikaciju možete naći ovdje: <http://bit.ly/1qnG9pg>

WWF-ov VODIČ ZA BANKE PRUŽA PLAN ZA ODRŽIVE FINACIJE

Banke više ne mogu ignorirati kreditne rizike uzrokovane destruktivnim vremenskim obrascima koji utječu na infrastrukturu ili poljoprivrednu proizvodnju, vodni stres koji utječe na proizvodnju u svih sektora, odnosno propisa koji utječu na cijenu ispusta ugljika. Banke se moraju prilagoditi tim novim izazovima putem održivih rješenja. Novi vodič WWF-a objašnjava kako banke mogu ići dalje od ugleda i tradicionalnog upravljanja rizicima te prihvatiti transformirajuću promjenu. „Integracija zaštite okoliša, socijalne politike i upravljanja (ESG) za banke: Vodič za implementaciju“ pokazuje kako financijske institucije koje djeluju kao zajmodavci, financijski savjetnici ili agenti za podizanje kapitala mogu usvojiti održive prakse.

Vodič možete naći ovdje: <http://bit.ly/ZXV4Aj>

JESTE LI ZNALI...?

NOVO WWF IZVJEŠĆE O STANJU PLANETA 2014

Novi WWF-a Dnevni Planet Report (LPR) izdala ovog mjeseca pokazuje da je u samo četiri desetljeća, populacije životinja na Zemlji su pale u prosjeku za 52 posto. Slatkovodne ribe pretrpio najveći pad od 76 posto zbog povećane fragmentacije rijeke (razvoja hidroenergije) i gubitka staništa (brze urbanizacije, klimatske promjene). U isto vrijeme naš ekološki otisak raste uzrokuje još veći pritisak na Zemljinu resursa. Zemlje Dinarskog luka nisu iznimka, sa svim konzumiraju više sredstava nego raspolaganju i da će u prosjeku potrebno 1,5 planeta proizvoditi resurse potrebne kako bi podržao naš trenutni ekološki otisak. Uzeti zajedno, gubitak biološke raznolikosti i neodrživim otisak prijete prirodne sustave i dobrobiti čovječanstva i WWF poziva na jakom međunarodnom zajedničkoj akciji kako bi se preokrenuti te negativne trendove. **Pročitajte više i preuzmite novi LPR: <http://bit.ly/1ddAqjM>**

SLIKA IZDANJA

Više informacija o projektu Inicijativa za održivu hidroenergiju u Dinarskom luku možete naći <http://bit.ly/UUgdnS>

Ako više ne želite primati bilten, pošaljite e-mail na bstojanovic@wwfmedpo.org sa „UNSUBSCRIBE“ u polju za predmet.

Rijeka Sutjeska u srcu Nacionalnog parka Sutjeska u kojoj Vlada Republike Srpske planira izgraditi niz malih hidroelektrana.

© Đorđije Milanović / WWF Mediterranean

